

راهبردهای برون‌رفت از شرایط دشوار اقتصادی*

حسین عبده تبریزی

❖ سختی شرایط جاری

- اوضاع سیاسی و نبود اجماع یا چارچوب کار مشترک
- تعدد مشکلات اجتماعی، محیط زیستی، اقتصادی، ... و همزمانی آن‌ها
- شرایط دشوار خاورمیانه، فضای نامناسب بین‌المللی و منطقه‌ای
- انبوه مشکلات اقتصادی درون کشور
- نظام قانونی و محیط قضایی Jurisdiction مشکل و غیر کارآمد
- در همین شرایط سخت وظیفه‌ی کمک به دولت را با تمام مشکلات و ناکارآمدی‌های آن در راستای حفظ کشور و ایران داریم.

❖ اما تمام مشکلات را روی سرمان خراب نکنیم که با آن کار، از ارائه‌ی راه‌حل عاجز می‌مانیم.

❖ اقتصاد نمی‌میرد ← راه‌حل پیدا می‌شود

- اما راه‌حل دشوار است. جزئیات ← حوصله و حسن نظر در قالب کل حاکمیت را می‌طلبد.

❖ اصلاحات اساسی

- در کدام حوزه‌ها دولت مسیر را اشتباه رفت؟

+ درک غیر عمیق از شرایط و خوشبینی که مثلاً با برجام به شرایط دولت اصلاحات برمی‌گردیم

+ ادامه‌ی بعضی از مسیرهای دولت نهم و دهم (بوئزه در بانک‌ها)

+ کنترل سریع تورم که غیر از تلاش دولت حاصل شرایط بود: - تقاضای کل ضعیف

+ عدم اجرای کامل توافقات برجام توسط غربی‌ها - نظام بانکی مسئله‌دار و وجود بانک بد

- بزرگ‌ترین اشتباه دولت؟

+ نظام بانکی، ادامه‌ی خلق پول و بروز بحران اعتماد

+ تولید و توزیع پول از محل سود موهوی

- حوزه‌های اصلاحات اقتصادی

بحث انتزاعی نیست؛ سرمایه‌ی اجتماعی برای اصلاحات می‌خواهد؛ TPF به زبان ادبیات بهره‌وری

در دسترس نیست؛ اصلاحات اقتصادی با سیاست مرتبط است؛ به فضای عمومی بهتر برای هر نوع

اصلاحات نیاز می‌رود. اما اصلاح امور در هر شرایطی تا حدی پیش می‌رود؛ این خوش‌باورانه و

* رؤس نکات مورد اشاره توسط حسین عبده تبریزی در سخنرانی وی در ۲۶ اردیبهشت ماه ۱۳۹۷ در سالن بهمن دانشگاه صنعتی امیرکبیر تهران که به دعوت مجمع اسلامی دانشجویان برگزار شده است.

Simplistic نیست. در هر مرحله‌ای می‌شود تصمیمات بهتری گرفت؛ آدم‌های بهتری سر کار گذاشت. امر اصلاحات تدریجی است. وقتی مدیر آدم اشتباه سر کار می‌گذارند، دیگر به سیاست کم‌تر مرتبط است.

+ اشتغال

بسیار مهم است؛ یک سر آن فقر است و یک سر آن تولید است. یک سر آن مهاجرت است؛ یک سر به رفتار مردم وصل می‌شود؛ به بهره‌وری مربوط می‌شود. نرخ مشارکت در اقتصاد پایین است؛ نرخ تکفل بالاست.

بنابراین، برای اصلاح خود این متغیر، اصلاحات در جاهای دیگر مورد نیاز است.

+ نظام بانکی

← شرحی از اقدامات اصلاحی بانک مرکزی؛ ادغام واحدهای بانکی.

← بحران اعتماد ← از ریشه‌ها صحبت شود.

← بحران ارزی

+ صندوق‌های بازنشستگی

- مثال‌ها؛ مثال فولاد؛ چرا جداگانه صندوق‌ها تشکیل شدند؛ اقدام مجلس

+ کنترل تورم

← آثار مخرب تورم روی فقر؛

← قرارداد بلندمدت ممکن نمی‌شود.

+ صرفه‌جویی هزینه‌ها

← ضرورت اصلاحات اداری؛ نمونه‌ی شهرداری‌ها؛ جنبه‌های سیاسی

+ مبارزه با فساد

← چندوجهی است و قوه‌ی قضائیه محور آن باید باشد.

+ جذب سرمایه‌ی خارجی

Global Value Chain

Jurisdiction فضای قانونی

در اقتصاد هم Lobbyist نداریم، مثل فضای سیاسی

روس‌ها و چینی‌ها

مطمئن‌تر است مأمّن قضایی اروپایی باشد.